

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 15 oktober 2021
Datum GS-besluit : 9 november 2021

Vragen nr. 104

Vragen van mevrouw **drs. G.H. van Geffen (Liberaal Noord-Holland)** over Instrumenten en systemen bij transparante en inclusieve bestuurscultuur

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 15 oktober 2021 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw **drs. G.H. van Geffen (Liberaal Noord-Holland)**, de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Het coalitieakkoord geeft aan dat de provincie in eigen huis een transparante en inclusieve bestuurscultuur wil. Daarbij hoort een wensbeeld wat dat dan is en hoe dit dagelijks in te vullen. En begrenzing hoort erbij met instrumenten en systemen zoals procedures hoe te handelen bij ongewenst gedrag, vertrouwenspersonen e.d.

In de gemeente Amsterdam is onlangs een wethouder afgetreden na een kwestie die al enkele jaren liep. Naar aanleiding hiervan is in het Parool d.d. 2 oktober jl. te lezen: *'Managers bij de gemeente hebben naar aanleiding van de zaak-Ivens nieuwe instructies gekregen hoe zij moeten omgaan met integriteitsschendingen als er politici betrokken zijn, laat burgemeester Femke Halsema weten. De meeste integriteitsregels en handleidingen bij grensoverschrijdend gedrag zijn nu voor ambtenaren onderling. Er komt een nieuw protocol voor wat er moet gebeuren als er een raadslid, wethouder of burgemeester is betrokken bij een integriteitsmelding. Eén van de afspraken is dat bij klachten van ongewenst gedrag door bestuurders direct de burgemeester en de gemeentesecretaris worden ingelicht'*.

Grethe van Geffen (Liberaal Noord-Holland) heeft daarop de volgende vragen.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Wat is voor GS een transparante en inclusieve bestuurscultuur?

Antwoord 1:

We besturen onze provincie op een moderne, transparante manier, in samenwerking met de inwoners van Noord-Holland en onze partners. We betrekken Provinciale Staten bij het proces van beleidsontwikkeling. Er zijn werkgroepen voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie. We werken continu aan verbetering van de samenwerking met Provinciale Staten, om het besluitvormingsproces toegankelijker maken. Daarom werkt de ambtelijke

organisatie samen met de Statenwerkgroep Participatie aan uitgangspunten en een werkwijze voor participatie. Hierbij maken we vooraf steeds goede afspraken over inbreng en vorm, zodat duidelijk is wat iedereen kan verwachten en waar de grenzen liggen. We staan voor goed werkgever- en opdrachtgeverschap en willen dat in onze organisatie iedereen zich thuis voelt.

Vraag 2:

Welke bestaande instrumenten en systemen zijn er binnen de provincie Noord-Holland in relatie tot (on)gewenst gedrag?

Antwoord 2:

Wij vinden integriteit, en daarmee ook nadrukkelijk (on)gewenste omgangsvormen een belangrijk onderwerp. De instrumenten en systemen die zich daarop richten zijn:

1. Gedragscode voor statenleden, duocommissieleden, gedeputeerden en de commissaris van de Koning. Van toepassing op de genoemde personen.
2. Statenleden, gedeputeerden, de commissaris van de Koning en alle ambtenaren leggen de eed (of verklaring en belofte) af.
3. Gedragscode ambtelijke integriteit (zie punt 4). Van toepassing op ambtenaren.
4. Regeling 'melden vermoedens van een misstand' – bijlage 3 van de CAO provinciale sector. De provinciesecretaris heeft conform deze regeling in het geval van een melding van een misstand onder andere de verantwoordelijkheid tot het geven van een opdracht tot intern of extern onderzoek, het aanwijzen van een contactpersoon met het oog op het tegengaan van benadeling van de melder en het zo nodig informeren van externe instanties over de gemelde misstand.
5. De personeelsregeling Noord-Holland bevat in hoofdstuk 1 verschillende regelingen inzake integriteit:
 - a. Paragraaf 1.1: Afleggen eed of belofte
 - b. Paragraaf 1.2: Gedragscode ambtelijke integriteit (van toepassing op ambtenaren)
 - c. Paragraaf 1.3: Melding en registratie nevenwerkzaamheden (van toepassing op ambtenaren)
 - d. Paragraaf 1.4: Melding en registratie financiële belangen (van toepassing op ambtenaren)
 - e. Paragraaf 1.5: Klachtenregeling ongewenst gedrag (van toepassing op degene die krachtens een arbeidsovereenkomst in dienst is of is geweest van de provincie, alsmede degene die als stagiair, uitzendkracht of anderszins tijdelijk bij de provincie werkzaam is of is geweest)
 - f. Paragraaf 1.6: Protocol vertrouwenspersonen integriteit (zie punt 5).
6. Eveneens in de personeelsregeling Noord-Holland, in hoofdstuk 5 (Gezondheid en arbeidsomstandigheden) is in paragraaf 5.2 het *Beleid ter voorkoming van psychosociale arbeidsbelasting als gevolg van ongewenst gedrag* opgenomen.
7. Er zijn één externe en twee interne vertrouwenspersonen aangesteld bij wie medewerkers zich kunnen melden wanneer zij te maken hebben met ongewenst gedrag. Dit kan gaan om onder andere agressie en geweld (fysieke aanval of bedreiging), pesten (stelselmatige vernedering en intimidatie), seksuele intimidatie (ongewenste seksueel getinte aandacht) of discriminatie (beoordeling of achterstelling op basis van eigenschappen van ras, geslacht, geloof, handicap etc.). De vertrouwenspersonen zijn toegankelijk voor medewerkers die werkzaam zijn of zijn geweest bij de provincie Noord-Holland alsmede voor gedeputeerden van de provincie Noord-Holland. De vertrouwenspersonen zijn onafhankelijk en hebben een signaleringsfunctie in de organisatie. Dat betekent dat zij

onafhankelijk een signaal kunnen afgeven wanneer zij zaken constateren die zijn opgevallen tijdens het uitvoeren van hun functie en waarbij actie gewenst lijkt.

8. Integriteitsverklaring externen: Voor de ambtelijk medewerkers van de provincie gelden gedragscodes en wettelijke of provinciale regelingen. Hierin staat wat de provincie verstaat onder integer handelen. Ook staat er hoe de provincie integer handelen controleert. Bestuur en medewerkers leggen een belofte of eed af als zij bij de provincie komen werken. Voor externen gelden deze codes en regelingen in formele zin niet. Toch verwacht de provincie dat externen zich in hun handelen ook laten leiden door deze codes en regelingen. Daarom is de integriteitsverklaring externen opgesteld. Deze verklaring wordt ingevuld door extern ingehuurde medewerkers die tijdelijk in dienst zijn bij de provincie, externe medewerkers van organisaties of zelfstandigen die gebruik mogen maken van het gebouw en de apparatuur van de provincie, en stagiairs.
9. In het geval van een onderzoek naar een integriteitsschending: privacyprotocollen inzake toegang en beveiliging, ICT-middelengebruik en ritregistratie.
10. De protocollen *Bedreiging statenleden en duo-commissieleden* en *Bedreiging bestuurders*.
11. De commissaris van de Koning is als portefeuillehouder Integriteit voor gedeputeerden en Statenleden aanspreekpunt voor kwesties en vraagstukken inzake integriteit en dus ook inzake ongewenste omgangsvormen.
12. De Coördinator Integriteit is verantwoordelijk voor het, waar nodig, aanscherpen van integriteitsbeleid en –processen en draagt zorg voor het professioneel, consequent en met aandacht voor alle belangen oppakken van eventuele incidenten.
13. In het Jaarverslag Integriteit wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid.

Vraag 3 (deel 1):

Op welke betrokkenen zijn deze van toepassing – denk aan ambtenaren, gedeputeerden en Commissaris van de Koning (CdK), statenleden, en hun fractiemedewerkers, inhuurkrachten en freelancers?

Antwoord 3 (deel 1):

Zie de beantwoording van vraag 2.

Vraag 3 (deel 2):

Is GS van mening dat de bestaande reikwijdte / toepassing voldoende is? Zo ja, vanuit welke visie? Zo nee, wat is aanvullend nodig en bij wie ligt daarvoor de verantwoordelijkheid?

Antwoord 3 (deel 2):

Ja, het is de ervaring van de meest betrokkenen in onze organisatie (de Commissaris, de Provinciesecretaris en de coördinator integriteit) dat de bestaande instrumenten en regelingen voldoende zijn om een veilige en inclusieve bedrijfscultuur te waarborgen. Tot nu toe is de meldingsbereidheid in de organisatie goed.

Als Provinciale Staten aanvullende afspraken of regels die op de Staten van toepassing zijn nodig achten dan kunnen zij daartoe een initiatiefvoorstel of motie indienen.

Vraag 4:

Ziet GS aanleiding in de zaak-Ivens om ook voor de provincie Noord-Holland een nieuw protocol te maken voor wat er moet gebeuren als er een statenlid, een gedeputeerde of de CdK betrokken is bij een integriteitsmelding?

Antwoord 4:

Nee. Als de commissaris van de Koning of een Statenlid of gedeputeerde betrokken is bij een melding inzake ongewenste omgangsvormen of integriteit dan kan dat als dader of als slachtoffer zijn. Als het slachtoffer een ambtenaar van de provincie Noord-Holland is dan kan hij of zij terecht bij elke leidinggevende, inclusief de provinciesecretaris, of bij een van de vertrouwenspersonen. Als er sprake is van een melding van een misstand of integriteitsschending waarbij de (vermeende) dader een Statenlid of gedeputeerde is dan zal de commissaris van de Koning worden betrokken. De processen rond het melden en onderzoeken van ongewenste omgangsvormen of integriteitsschendingen worden op dit moment ambtelijk onder de loep genomen. Dit onder de loep nemen is ruim voor de zaak in Amsterdam waarnaar wordt verwezen gestart maar alle relevante recente ontwikkelingen worden meegenomen.

Vraag 5:

Waar kan een gedeputeerde, de CdK, een statenlid, fractiemedewerker, inhuurkracht of freelancer van de provincie Noord-Holland terecht als deze behoefte heeft aan een vertrouwenspersoon?

Antwoord 5:

Zie de beantwoording van vraag 2.

Medewerkers (inclusief inhuurkrachten, stagiairs, gedetacheerden, freelancers, enzovoort) en gedeputeerden kunnen terecht bij de vertrouwenspersonen. Statenleden, (duo-)commissieleden en fractiemedewerkers kunnen terecht bij de commissaris van de Koning of bij de infrastructuur die de partij zelf hiervoor heeft ingericht. Het verdient de aanbeveling dat politieke partijen zelf ook zorgdragen voor een open cultuur met ruimte voor het veilig melden van kwesties inzake integriteit en ongewenste omgangsvormen.

Statenleden en duo-commissieleden kunnen zich ook wenden tot de griffier, zij het dat dit niet formeel geregeld is.

Vraag 6:

De zaak-Ivens roept de vraag op wat precies de taak en rol is van de burgemeester in dergelijke kwesties. Hoe ziet GS de taak en rol van de CdK in dergelijke kwesties?

Antwoord 6:

De commissaris van de Koning is toegankelijk voor een ieder die zich wil uitspreken over gedrag van gedeputeerden of Statenleden. De commissaris kan en zal, mochten dergelijke kwesties zich voordoen, degene over wie de melding gaat aanspreken. Mocht waarheidsvinding gewenst of noodzakelijk zijn dan kan daarvoor een extern onderzoek worden uitgevoerd. Het is in het belang van zowel de melder als degene over wie de melding gaat dat de feiten de interventie rechtvaardigen. Bij onderzoek naar ongewenste omgangsvormen moet altijd uitzonderlijk zorgvuldig worden gehandeld.

Vraag 7:

Het nieuwe protocol van de gemeente Amsterdam voorziet in een rol voor de gemeentesecretaris. Hoe ziet GS de taak en rol van de provinciesecretaris van Noord-Holland in dergelijke kwesties?

Antwoord 7:

De provinciesecretaris heeft een belangrijke rol in het behandelen van onderzoekswaardige meldingen inzake ongewenste omgangsvormen en integriteitsteksties waarbij ambtenaren

betrokken zijn. De provinciesecretaris heeft, zoals beschreven bij antwoord 2, vierde onderdeel, conform de *Regeling melden vermoeden van een misstand* in het geval van een melding van een misstand onder andere de verantwoordelijkheid tot het geven van een opdracht tot intern of extern onderzoek, het aanwijzen van een contactpersoon met het oog op het tegengaan van benadeling van de melder en het zo nodig informeren van externe instanties over de gemelde misstand.